

– Hiába keresem, itt, a rektori szobában nincs számítógép. Látok ezzel szemben egy gyönyörű Bálint Endre-képet és az asztalon ott van Shakespeare sírfeliratának fotója. Manapság minden „irodatulajdonos”, aki ad valamit magára, vesz egy pct.

– Még csak távolról figyelem a fiam, aki – természetesen – nem tud nélküle élni. Én még nem szóntam rá magam. Kicsit idegenkedem tőle, de hazudnék, ha azt mondanám, nem érdekel.

– Pedig te sokat írsz. És nem csak hivatalos iratokat, hanem könyvet is.

– Most még el nem tudom képzelni, hogy ha újra belefogok egy könyvbe, azt számítógépen írom. Őszintén szólva, azt sem értem, hogy képesek költők, írók akár írógép is dolgozni. Számomra a kézírás valami misztikus dolog. S ezzel nem vagyok egyedül, hiszen mindennütt a világon vannak szenvedélyes kéziratgyűjtők. Micsoda látvány, amikor régi filmekben az író tintába mártogatja a tollát! Milyen érdekes, most, hogy erről beszélgetünk, eszembe jutott, hogy a számítógép elterjedése akár azt is eredményezheti, hogy egy író után – legalábbis, ami a munkáját illeti – nem marad semmi kézzel írott dokumentum. Holott mindenki tudja, hogy maga a kézírás, a javítások, beszúrások, a különböző változtatások még érdekesebbé tehetnek egyegy művet. Nyomon követhetjük a születését, a szerző vívódásait.

– Nem sértésnek szánom a kérdést: ugye nem tévedek, ha azt mondom, konzervatív vagy?

– Amennyiben a konzervatív jelző értékörzést, a múlt, a hagyományok tiszteletét jelenti – igen.

– Vane új könyvterved?

„Ha lemegey a függöny...”

(Beszélgetés Huszti Péterrel)

– Sok minden jár a fejemben. Nem tudok szabadulni azoktól az emlékektől, amiket már nem élő színészi óriásokról vagy éppen írókról, közéleti emberekről őrzök. Olyan titkok tudója vagyok, amiket – úgy érzem – meg kell osztanom másokkal is. Hiszen ezek a nagy személyiségek és alkotásaik a közönséget azoktól az élményektől, amiket velük átéltem? A beszélgetések, közös munkák olyan pillanatokkal ajándékoztak meg, amik ma is érvényes gondolatokkal, tanulságokkal szolgálnak. Talán, ha ezeket leírom, gazdagabb lehet a róluk ismert kép. A minap jutott eszembe az az este, amikor Szántó Piroskával és Vas Istvánnal vacsoráztunk. Ez akkortájt volt, amikor a Madách Színházban elhatároztuk, hogy másorra tűzzük a Cyránót. Elmeséltem nekik, hogy egyesek szerint újra kellene fordítani a darabot. Ezen a ponton elszabadult a pokol... Ismered Szántó Piroška szenvedélyes, érzelmektől túlfűtött stílusát... Nos, először ő kezdett tiltakozni. Lefel rohant a szobában és azt kiabálta: „Ez képtelenség!”. Vas István halkán csatlakozott hozzá. Sorolták az érveket, mígnem egy ponton elkezdtek idézni a darabot, majd teljes átéléssel előadták az erkélyjelenetet, bizonyítandó, milyen gyönyörű is a régi fordítás s micsoda vétek lenne hozzányúlni. Itt el is dőlt a bemutató sorsa. Másnap bementem a színházba és közöltem, ha új fordítás készül, nem vállalom a címszerepet.

– *Végül eljártszottad. Győzött tehát a Vas–Szántó házaspár.*

– Igen, s ami azon az estén történt, máig felejthetetlen... S most hirtelen felbukkan egy másik emlék. Egy alkalommal Borsos Miklós – éppen annak kapcsán, hogy kézzel leírta Babits Jónás könyvét – arról beszélt, hogy ha nem vigyázunk, a fontos tárgyak elveszíthetik értéküket, jelentőségüket. Borsos bebizonyította, hogy a kézírás akár művészeté is válhat. A mai gondolkodás szerint ez örületnek számít. Én azonban azt hiszem, a korszerűség nem jelenti feltétlenül a múlt tagadását. Ilyen értelemben va-

gyak én konzervatív. Természetesen nem vitatom a számítógép fontosságát, de emellett nem szabad engednünk, hogy elveszen a beszélgetés, a személyes kommunikáció varázsa.

– *Arra gondolsz, hogy ma már egy sajtótájékoztatón úgy is részt lehet venni, hogy az ember odaül egy monitor elé, s a kérdezett az Interneten keresztül Amerikából válaszol? Ezt én is képtelenségnek tartom...*

– Meg arra is gondolok, hogy például a filmművészetet sem szabadna csak a technikára redukálni. Éppen Amerikában voltam, amikor bemutatták a Farkasokkal táncoló c. filmet, ami nekem nagyon tetszett. Egy társaságban lelkesen meséltem, mennyire lenyűgöztek azok a jelenségek, amikor Kevin Costner, bölénycsorda közepén, a prérin lovagol. A bennfentesek gyorsan kiábrándítottak: ezek nagy része számítógéppel készült. Csalódott voltam.

– *Állítólag Hollywoodban ma már arra is képesek, hogy ha egy színész valamilyen oknál fogva otthagya egy filmet, vagy netán meghal, számítógép segítségével megrajzolják őt, s így fejezik be a filmet. Nemrégiben láttam a Casablanca színes változatát. Az eredeti fekete-fehér filmet számítógéppel kifestették. Szönyű ronda volt. És mi van a színházi életben?*

Zeffirelli korhű környezetben játszatta el a Rómeó és Júliát – ő tehát nem modern, csak az, aki ballonkabátot ad a szereplőkre? Tudom, ez így nagyon leegyszerűsített okfejtés, de talán érthető, mire gondolok. A modernség számomra nem másságot jelent... Hanem például azt, hogy egy klasszikust úgy eljatszani, hogy a ma embere, anélkül hogy percenként külsőségekkel felhívánánk rá a figyelmet, pontosan értse, ez neki is, róla is szól... És még valami: az érzelmeket nem szabad száműzni a színházból! Ha a néző nem éli át a katarzist, ha nem érinti meg az, amit a színpadon lát, mit visz haza az előadás végén?

– *Én egyre több zenét hallgatok, mert az fejezi ki leginkább az érzelmeimet. De a színházban, moziban is keresem azokat a műveket, amik a lelkemhez szólnak.*

– A Hegedűs a háztetőn sikere is itt keresendő. Telt házak előtt játsszuk és május végéig elfogytak a jegyek.

– *Ehhez képest a kritika nem bánt kesztyűs kézzel sem veled, sem az előadással. Érdekel, mit írnak rólad?*

– Elvileg igen, gyakorlatilag nem. S végképp nincsenek indulatoim, ha elmarasztalót írnak. Ugyanis az íróknak nem sok közük van a látottakhoz. Kosztolányi véleménye érdek-

ne, de azé, aki másoknak üzen, aki-ről pontosan tudom, hogy nem a nézőt akarja orientálni, hanem csupán önmegvalósító ambícióit bontakoztatja ki, valami posztért harcol, netán politikai megfontolás vezérli, vagy isten tudja, milyen érdekek, nos, annak az írósa nem vált ki belőlem érzelmeket. Hogy mégis beszélek róla, azt nem az engem érintő sértések vagy elmarasztalások okán teszem, hanem a fiatalok miatt, akik most kezdik a pályát s akiken egyegy meggondolatlan kritika soha be nem gyógyuló sebet ejthet. S ezt nem csak mint a főiskola rektora, hanem mint pályatárs is mondom. Sajnos nem tudom megvédeni őket, pedig felelősséggel tartozom értük. Kár, hogy manapság kevesen ismerik ezt

„Ha lemegy a függöny...”

a szót, vagy ha igen, ritkán alkalmazzák.

– *Belőled nemcsak a kritikák nem váltanak ki indulatot. Azt hiszem, alapvetően higgadt, nyugodt ember vagy. De az is lehet, hogy csak képes vagy uralkodni magadon...*

– Nyugodt típus vagyok. Csak ritkán fordul elő, hogy kiabálok, indulatba jövök. Amint gyűlölök, az a cinizmus.

– *Érdekes, soha nem pályáztál színház-igazgatói pozícióra, itt, a főiskolán meg szívesen dolgozol vezetőként.*

– Alapvetően nem szeretem a hatalmat. Bár annak idején kapacitáltak, mereven elutasítottam még a lehetőségét is annak, hogy a Madách Színház igazgatója legyek. Az ugyanis valódi hatalmi pozíció len-

ne. Itt, a főiskolán is döntők kinevezésekről, és kénytelen vagyok igent és nemet mondani, mégis kevésbé érzem a hatalom súlyát. Itt a fő szempont a gyerekek nevelése, az oktatás. A színházban leginkább játszani szeretek és olykor rendezni.

– *Mióta érzed, hogy van érzéked a tanításhoz?*

– Nem is tudom pontosan, de azt igen, hogy mindig szerettem a fiatalokat. Emlékszem, amikor főiskolásként odakerült a Madáchba Tímár Béla, Kolocsay Miklós, Gyabronka József, én már főszerepeket játszottam, mégis a legszívesebben velük töltöttem a szabad időmet. Tímár Béla – Istenem, milyen korán elment közülünk ő is és Kolocsay Miklós is! – elkezdett tanár úrnak szólítani, holott nem sokkal voltam nála

idősebb, s ez valahogy rajtam ragadt. Talán nem véletlenül. Éppen a Peer Gyntet játszottuk s azon kaptam magam, hogy sokkal közelebb áll hozzám az öreg Peer. Az Abelard és Helois c. darabban is szívesebben játszottam a ma már megfáradt hőst, éppen úgy, mint a Gellért-hegyi álmokban az öreg professzort. Aztán egy napon Várkonyi Zoltán, aki tanárom volt, behívott a Vígyszínházba, és felajánlotta, legyek tanársegéd a főiskolán. Így kezdődött. Eleinte nagyon szorongtam, ugyanakkor örültem a felkérésnek. Azóta végigjártam a ranglétrát, ami nagyon hasznos volt, habár még most sem állítom, hogy mindent tudok erről a szakmáról. Mindenesetre a legtöbbet a gyerekektől kaptam és tanultam.

– *Érdekes, ahogy itt ülsz az irodában – de általában, ha nem a színpadon vagy –, civilnek tűnsz. Olyan igazi tanár úr vagy.*

– Soha nem voltam nappali színész. És néhány nagy egyéniségtől eltekintve, mint például a tüneményes Márkus László, Psota Irén, nem is kedvelem azokat, akik egész nap produkálják magukat. Persze szíve-joga mindenkinek, hogy úgy éljen, ahogy akar. Ha lemegy a függöny, számomra véget ér az előadás. Mit kezdjen az ember ma a tegnapi tapsaival?! Ugyanakkor a színpadon kifejezetten vonzódok az éles karakterekhez. Nem vagyok nyakkendős színész. Imádtam Böffen Tóbiást és hasonló figurákat játszani. És most imádom a tejesembert is. De még mennyire! Micsoda ajándék az életből, hogy színészként megkapom a lehetőséget, hogy esténként egy ilyen nagyszerű, teljes életet élő ember bőrébe bújhatok! Pedig Tevje nem klasszikus hős. Csetlik-botlik, időnként mosolyognivalóan ügyetlen, s emberisége mégis királyá emeli.

– *Ki tudja, hányadik királyszerped...*

– De ő az első áruházas király, akit játszom. Bumfordi, maffia tragikus hős és bájos bohóc. Köszönöm a sorsnak, hogy találkozhattam vele.